FV regio DILBEEK vzw

NIEUWSBRIEF

Jaargang 18 **nummer 3** **maart 2023**

Familiekunde Vlaanderen regio Dilbeek vzw is een regionale afdeling van Familiekunde Vlaanderen vzw. Ons werkgebied omvat volgende fusiegemeenten: Affligem, Asse, Beersel, Bever, Dilbeek, Drogenbos, Gooik, Galmaarden, Grimbergen, Halle, Herne, Kapelle-op-den-Bos, Lennik, Liedekerke, Linkebeek, Londerzeel, Machelen, Meise, Merchtem, Pepingen, Opwijk, Roosdaal, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Ternat, Vilvoorde, Wemmel en de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
Advies, opleiding, overleg, uitwisseling van ervaring, ontmoeting en samenwerking op het vlak van familiekunde en verwante wetenschappen staan daarbij centraal.

Ficher Julien Felix (1888- 1989)

Werkten mee aan dit nummer:

Jan Erkelbout

Iedere auteur is verantwoordelijk voor zijn of haar bijdrage.

Inhoudsopgave

Voorwoord ……. 2
Documentatiecentrum …..... 2
Activiteiten …… 3
Interview Georges Derger …..…….…….....…. 4
Archieven militair gerecht ……..…….....…….....…..... 11
Ficher Julien Felix ……....…….…….. 11
Kwartierstaat Ficher Julien Felix …… 13
Geopunt – Zoek de historische kaarten ……..……. 15
Vluchtelingendossiers online …….. 16
Merkwaardige of verdwijnende familienamen ……... 17
Schenkingen …..... 17
Vraag en antwoord …..... 17

VOORWOORD

Het is zover! Het volledige archief is terug ondergebracht in de nieuwe archiefkasten. Er werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om alles te herschikken en op een overzichtelijker manier te klasseren.
Uiteraard wordt alles nu gecheckt en gedubbelcheckt zodat we binnen afzienbare tijd ons documentatiecentrum weer volledig kunnen openstellen voor het publiek.
Voorlopig beperken we ons tot 4 openingsmomenten per maand. We zullen deze openingstijden na de vakantieperiode evalueren en mocht het nodig blijken zullen deze eventueel aangepast en uitgebreid worden.
Iedereen is welkom, ervaren genealogen, beginnende zoekers naar hun familieverleden maar ook toevallige bezoekers van de bibliotheek. Onze medewerkers zullen iedereen in de beste omstandigheden bijstaan bij hun opzoekingen.
Om opzoekingen te vergemakkelijken kunnen de bezoekers voortaan beschikken over laptops waarop zowel de bibliotheekcatalogus als alle gedigitaliseerde bestanden kunnen geraadpleegd worden, o.a. de volledige collectie rouwbrieven en bidprentjes. Mits een kleine vergoeding kunnen hiervan ook kopieën verkregen worden.
Dus aarzel niet en breng ons gerust een bezoek om de rijkdom en mogelijkheden van ons archief en bibliotheek te ontdekken. En wees gerust, we bezitten niet alleen documenten over Dilbeek, maar over onze hele regio, meer zelfs over heel Vlaanderen.

Gilbert Buyst

DOCUMENTATIECENTRUM

Ons documentatiecentrum bevindt zich in bibliotheek ‘De Wolfsput’
D’ Arconatiestraat 1 te 1700 Dilbeek (naast CC Westrand)
De leeszaal van ons documentatiecentrum zal weer volledig opengesteld worden op
elke **2e donderdag** van de maand van **18.00 tot 20.00 uur**
elke **4e zaterdag** van de maand van **10.00 tot 13.00 uur**
1e maandag en **3e maandag** van de maand van **14.00 tot 16.00 uur** echter liefst op voorafgaandelijke afspraak bij Alfons Depester
via e-mail alfons.depester@skynet.be

Openingstijden

maandag **6 maart 2023** van **14 tot 16 uur** (op afspraak)
donderdag **9 maart 2023** van **18 tot 20 uur**
maandag **20 maart 2023** van **14 tot 16 uur** (op afspraak)
zaterdag **25 maart 2023** van **10 tot 13 uur**

Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een bijdrage van 2,00 euro

ACTIVITEITEN

Omdat de capaciteit van sommige vergaderlokalen beperkt is vragen wij u zich **steeds verplicht en tijdig vooraf in te schrijven** en uw aanwezigheid te bevestigen.
Inschrijven via info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be .

Woensdag 8 maart 2023 om **20.00 uur** brengt **Claude Gekiere** een lezing met als thema **"Parochieregisters – véél meer dan alleen maar akten"**.
Parochieregisters zijn de belangrijkste databanken van de vorige eeuwen. De grote gebeurtenissen in en mensenleven (doop, huwelijk en begrafenis) tijdens het ancien regime werden er ingeschreven. Dat is de regel die elke genealoog wordt voorgeschoteld.
Maar er is meer: bij deze voordracht wordt dieper ingegaan over het hoe en waarom: het Concilie van Trente, de burgerlijke en de kerkelijke verwantschappen, de dispensaties, de communicantenlijsten, de cijfers, status animarum, visitieverslagen zijn enkele onderwerpen die aan bod komen. Een uitstapje naar gelijkwaardige bronnen uit het ancien regime brengt ons naar het muntstelsel en de handmerken.
Aandacht wordt ook besteed aan de klasse en de prijzen van een begrafenisdienst van destijds. Tot slot worden een paar bewerkte statistieken getoond die betrekking hebben op de drie voornoemde levensgebeurtenissen.
Locatie: **Auditorium, Kasteel La Motte, Lumbeekstraat 20 te 1700 Sint-Ulriks-Kapelle (Dilbeek)**
Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een bijdrage van 5,00 euro.
Inschrijven verplicht!

Zaterdag 18 maart 2023 van **10.00 tot 18.00 uur** heeft het **56ste Nationaal Congres Familiekunde Vlaanderen** plaats.
Een organisatie van Familiekunde Vlaanderen vzw, het Heraldisch College vzw en FV afdeling Brugge.
Locatie: Sint Lodewijkscollege, Magdalenastraat 30 te 8200 Brugge (vlakbij station)
Meer informatie en het volledige programma op www.familiekunde-vlaanderen.be
Inschrijven kan tot 28 februari 2023 online via www.familiekunde-vlaanderen.be
FV regio Dilbeek vzw zal met een stand aanwezig zijn.

Woensdag 12 april 2023 om **19.30 uur** brengt **Maite De Beukeleer** een lezing met als thema **"Het belang van het fonds Saint Jean-François REGIS voor de genealogie"**.
100.000 Dossiers rond kerkelijke en burgerlijke huwelijken, afgesloten in Brussel en omgeving uit de periode 1867-1912. Een droom voor een genealoog?
Neen, een fonds dat zich bevindt in het archief van FV Nationaal in Merksem.

De Brusselse *Société charitable de Saint Jean-Francois Régis* hielp ongehuwde en arme koppels financieel en administratief om te huwen en om hun onwettige kinderen te legitimeren. Dit alles vanuit een religieus oogmerk.
De dossiers die hierbij van de koppels werden opgesteld bevatten heel wat familiale gegevens en documenten. In een aantal gevallen is er zelfs informatie van de periode na het huwelijk in te vinden.
Belangrijk is dat het fonds informatie geeft over dat deel van de bevolking, dat relatief gezien minder informatie over zichzelf achtergelaten heeft in de andere bronnen.
Maite De Beukeleer geeft ons meer informatie over de ontstaansgeschiedenis, de ontsluiting en het gebruik van het fonds; dit alles binnen de context van het huwelijk en het gezinsleven in de negentiende eeuw.
Locatie: **Auditorium, Kasteel La Motte, Lumbeekstraat 20 te 1700 Sint-Ulriks-Kapelle (Dilbeek)**
Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een bijdrage van 5,00 euro. Inschrijven verplicht!

Zaterdag 6 mei 2023 om **14.00 uur** nodigen wij u uit voor de **Officiële opening van ons nieuw documentatiecentrum**.
Het volledige programma en een persoonlijke uitnodiging volgen later!
Locatie: Bibliotheek 'De Wolfsput', D'Arconatiestraat 1 te 1700 Dilbeek

Zaterdag 17 juni 2023 nodigen wij u uit voor onze **27e Praat- Kaas- en Wijnavond**
Vanaf 18 uur bieden wij u een uitgebreid kaas- en vleesbuffet aan met zelfbediening
Locatie: **Zaal Solleveld te Sint-Martens-Bodegem (Dilbeek)**
Houd deze datum alvast vrij in uw agenda!

INTERVIEW GEORGES DERGER

Om de geschiedenis van een familie of een gemeente op te sporen gaan we meestal naar een bibliotheek of archief. Maar ook in een woonzorgcentrum leeft een pak informatie. Onderstaande tekst is een weergave van herinneringen en dus ook zo te interpreteren.

Interview met Dilbekenaar Georges Derger - Dilbeek WZC Maria Assumpta 19 oktober 2022 –

Jan Erkelbout (interview)
Bruno Stroobants (info over Impasse Pérignon)
René Jammart (vondelingdossier Francois Derger)

Op een zonnige herfstdag maak ik kennis met George Derger. We zijn beiden van Dilbeek en dus was het niet verwonderlijk dat Georges begon met 'Ik kan a gezicht'. We schakelen dan ook snel over op het Dilbeeks dialect.

Over 'George' en over 'Derger',
Zoals veel Dilbekenaren ben ik geboren in het moederhuis Sint-Anneke te Anderlecht op 16 december 1932. Officieel heet ik Joost Jan Derger, maar mijn familie heeft mij altijd George genoemd. Voor zover ik weet stonden mijn ouders er toch op dat het officieel Joost zou zijn. In het écht Brussels maken ze daar 'Jolle' van.
Ik kan zeggen dat ik van Koeivijver ben. Dat is een Dilbeeks gehucht, tegen Neerpede (Anderlecht).

In het Dilbeeks dialect leggen we de klemtoon op vijver, niet op Koei. In Koeivijver bracht ik dus mijn jeugd door.
De naam Derger komt niet veel voor in België (slechts 15 keer volgens familienaam.be).
Ik heb mij laten vertellen dat we afkomstig zijn van een vondeling in Frankrijk. Het kind werd gevonden door een herder (berger), maar omdat deze naam al zo frequent voorkomt in Frankrijk maakte men er maar Derger van. *(zie meer over deze Derger onderaan)*

Met mijn vader Jean Francois Derger (°Anderlecht 31/10/1905) heb ik sinds mijn jeugd geen contact meer gehad. Ik ga daar niet meer over zeggen. Hij was Franstalig en hij werkte lang als bediende in de abattoir in Anderlecht. Zijn ouders waren conciërge in een school in Neerpede, ik heb ze nauwelijks gekend. In Halle woonde nog een nonkel Jean Derger.

Mijn mama Mathilde Servranckx (°Dilbeek 02/03/1904) overleed reeds op 18/04/1947. Ik ben verder opgegroeid in Koeivijver bij mijn grootouders langs moeders kant.

De dood is verkieslijk boven een bitter leven, en de eeuwige rust boven voortdurende ziekelijkheid.
Eccl. XXX, 17.

†

TROOSTEND AANDENKEN
aan
Mevrouw Mathilde SERVRANCKX
echtgenoote van
Mijnheer François DERGER
geboren te Dilbeek, den 2 Maart 1904, en aldaar overleden den 18 April 1947,
voorzien van de H.H. Sacramenten der stervenden.

Helaas, wat is toch de mensch ! Zijn leven is kort en vol ellenden. Hij gaat op als eene bloem en wordt vertrappeld ! Hij vlucht weg als een schaduwe.

De Heer heeft gecordeeld dat haar einde gekomen was; Zijn Heilige Wil zij gezegend. Hij heeft haar tot Zich geroepen om haar te beloonen voor de pijnen en het lijden die zij zoo verduldig verdroeg binst hare ziekte.

Beminde echtgenoot, zoon en bloedverwanten, ik dank U dat gij allen zoo goed voor mij zijt geweest, is uw droefheid groot, grooter is nog het loon waarmede God uw christelijke onderwerping zal vergelden. Verplicht U voor de rust mijner ziel te bidden.

Jezus, Maria en Jozef, laat mijn ziel in vrede in uw gezelschap rusten. 3oo d. afl.

De plechtige lijkdienst heid plaats in de St Pieterskerk te Itterbeek op Maandag 21 April, te 10 uur. De begrafenis onmiddellijk daarna op het kerkhof te Dilbeek.

Tweede dienst vanwege broeders en zuster, op Maandag 28 April, te 9 uur, in de St Theresiakerk te Dilbeek.

Kinderen Ceuppens, Dilbeek.

Mijn opa Jean Baptiste Servranckx was afkomstig van Sint-Gertrudis-Pede (Pee), mijn oma was een Van Weyenberghe uit Lennik. Zij deden hun afwas nog op een 'beurrebank'. Ken je dat mooie Dilbeekse woord? Het was een stenen tablet waar je alle servies kon plaatsen. Onderaan was een gat waar je het vuil water door naar buiten kon gieten.

Jean Baptiste Servranckx (1873-1943)

Maria Van Weyenberghe (1872-1945)

Over Koeivijver
Zoals overal hadden veel mensen een bijnaam. Zo gingen we naar de winkel ‘Bij Mary van den Dop’ op de Koeivijverstraat. Dat waren inderdaad verwanten van Sven Mary, de huidige gekende advocaat. Even verder woonde ‘Buffels’.
Tegenwoordig zijn Koeivijver en Neerpede gekend voor hun restaurants langsheen de Appelboomstraat. Maar in mijn jeugd waren die daar nog niet. Ik herinnerde mij het eerste restaurant De Kriekenboom dat later zou veranderen in De Notelaar. Restaurant De Appelboom zou later openen, alhoewel ook daar een notelaar stond.

Een bekende boer aldaar was Jean Warnis. Veel boeren deed die niet meer, wel rondhangen om zijn enorm landgoed te beheren. Zijn pa Ernest Warnis was een ‘gezworen schatter’ die gehuwd was met Emma Van Hoeybeke, een welgestelde boerendochter.

Moord op Koeivijver
Een beruchte kerel was ‘Tisj Vogel’. Die man was gekend om zijn walgelijke streken, zoals de uier van een koe afsnijden. Op een dag stond Ernest Warnis hem achter de schuur van de Appelboom op te wachten. Met een hamer sloeg hij Tisj het hoofd in, op slag dood. Hij begroef het lichaam even verder, maar dat werd al snel gevonden.
Gezien alle omstandigheden werd Ernest Warnis vrijgesproken. Hij had nauwelijks zes maanden in voorhechtenis gezeten.

Naar school in Treeske en in Anderlecht
De kortste weg van Koeivijver naar de Sint-Theresiaparochie (Treeske) in Dilbeek gaat door veldwegen, nu nog altijd. Zo liepen we naar de Zusterschool waar ik mij nog meester Laenen en meester Taelemans herinner. Snoep kochten we er in de bollenwinkel van de Masseurkes. Ik herinner mij het mooie Pippezijp, een weiland daar in de buurt waar nu de Ring loopt. Daar was ook een bron die water bezorgt aan heel Brussel. De Pippezijpbeek komt even verder uit in de Broekbeek.
Na enkele jaren zonden ze mij naar de gemeenteschool in Anderlecht. Ik volgde er een opleiding beenhouwersgast. Maar ik had al snel door dat ik liever ander werk deed met mijn handen. Zo ben ik uiteindelijk in de bouw terecht gekomen. Op dat ogenblik woonde ik bij een tante in Ganshoren.

Graf grootouders J.B.Servranckx en Maria Van Weyenberghe (begraafplaats Dilbeek net naast graf schilder Jean Brusselmans)

Trouwen en bouwen
Ik ben dus nogal snel getrouwd met Augusta Vanden Driessche (°Dilbeek 05/04/1936). We kregen onze lieve dochter Martine. Ik zat dus in de bouw en onmiddellijk na onze trouw begon ik ook aan ons huis in de Kerselarenstraat in Dilbeek.
Maar na 20 jaar stopte ons huwelijk.
Uiteindelijk ben ik altijd actief gebleven in de bouwsector, en altijd als zelfstandige. Zo werkte ik bv. 17 jaar lang als onderaannemer voor dezelfde bouwfirma. Ik kan dus vermoeden dat men mij toch zeer betrouwbaar achtte.

Een eigenaardige hobby
Je vraagt mij of ik een hobby had. Die had ik inderdaad, het was zelfs een passie. Hou u vast, ik deed aan zeevissen. Jawel, op zee met een boot en daar dan de hengel uitslaan. Achteraf moet ik toegeven dat ik als kind al graag naar de beek ging vissen. Met de nietjes uit een schrift maakte ik al mijn eigen haakjes. Op volwassen leeftijd namen enkele vrienden uit café 'De Kriekenboom' mij mee om op zee te gaan vissen. Ik was er direct zot van en ik bleef naar zee rijden. Zo ben ik na enkele jaren zelfs Belgisch kampioen zeevissen geworden. Dan moest ik dus deelnemen aan de Europese kampioenschappen. Ik hou er een hele map documenten aan over en een mooie medaille. Eénmaal ben ik echt zeeziek geweest en nog wel in Engeland (Dunkerva Kynsale?). Ik was al aan land als ik geweldige hoofdpijn kreeg. Jawel, je kan ook nadien op land nog zeeziek worden.
Vissen is een dure sport. Ik herinner mij dat de boot alleen al 20.000 frank per keer vroeg. Je moest dus al met tien man zijn om dat betaalbaar te houden. Wanneer de meeste van mijn vrienden dat niet langer zagen zitten, ben ik ook moeten stoppen met deze hobby. En die vissen? Ofwel aten we die op ofwel gaven we die weg. Ook op internationale wedstrijden worden deze weggegeven.

Café De Kriekenboom en andere
Café 'De Kriekenboom' bevond zich op de hoek van de Kerselarenstraat en de Warmoezenierstraat. Even verder had je nog een café De Sportman. Maar ik was wel stamgast van De Kriekenboom. Veel Dilbekenaren kennen mij dan ook als 'George van de Kriekenboom'.
Ik speelde er ook graag vogelpik. Dat was de voorloper van het huidige darts. Zo'n vogelpik had twee rozen, een grote en een kleine. Bij drie rozen kreeg je een sigaar, haha.

Het oude Dilbeek
Van de Dilbeekse politiekers herinner ik mij burgemeester Verheyden. Tijdens de oorlog was hij verklikt aan de Duitsers door 'zwette' Oscar Anneessens van de Vlazendaal. Er is daar in die jaren ten onrechte een notaris voor vermoord. Die had daar echter niets mee te maken.
Nadien herinner ik mij burgemeester Georges Mot, die de Dilbekenaren tijdens en na de oorlog voorzag van zegels voor voedsel (Winterhulp). Een ander gekend figuur was de gemeentesecretaris Arthur Van Everbroeck. Hij trouwde vier keer en had in al die huwelijken samen wel 16 kinderen. Zijn broer was Scheutist. Een heel slimme pater die nog een vertalend woordenboek schreef 'Nederlands-Congolees'.

Mooi Dilbeek
Ik sprak al over de Pippezijp. Maar ook in het centrum van Dilbeek was het altijd mooi. Ik herinner mij hoe na de oorlog de roeibootjes vaarden op de vijver. De huidige kasteelhoeve noemden we 'de laiterie'. Dat was inderdaad een grote hoeve met paarden. Alleen met de jaarmarkt kon je er iets drinken. Even verder kenden we de ijskelder. Je kon er niet in, die was afgesloten met een grille.
Op de Stationsstraat had je café De Drie Ezels. Baas Constant reed in de zomer rond met een

ijskar. Hij bleef dikwijls in de cafés hangen zodat hij in slaap viel op zijn ezelskar. Maar zijn ezels brachten hem toch naar huis.

Campagne van Moeremans
En nu zit ik hier met zicht op het kasteel van de familie Moeremans. In mijn kindertijd noemden we dat de 'campagn van Moeremans'. De straat heette hier nog Manestraat. Tijdens de oorlog verbleven hier gekwetste Duitse soldaten die revalideerden. Ze gingen dikwijls op wandel, ja tot in Koeivijver. Ik moet zeggen, die hadden echt contact met de mensen.
Maar hier in de Campagne mochten we natuurlijk niet binnen. 'De moezen meugen hie ni binnen'. Een oud dilbeeks woord voor kinderen, 'moezen'.

Goed leven
Ik heb wel een goed leven gehad. En ik heb mijn dochter Martine die op haar beurt ook drie dochters heeft. Op een dag komt ze binnen en zegt ze dat ik moet gaan zitten. Want ze heeft nieuws. Toch weer geen dochters zeker? Neen pa, je wordt overgrootvader van een tweeling, maar wel jongens. Fijn hé! En ondertussen zijn dat al vijf achterkleinkinderen. De meeste wonen nog allemaal in de buurt. Enfin, ik zit hier wel goed in Maria Assumpta.

Dank voor de fijne babbel. Als ik nog mooie Dilbeekse woorden of verhaaltjes ken, zal ik ze opschrijven.

Stamreeks Joost 'George' Derger

Jean Francois Derger °Anderlecht 31/10/1905

Josse Derger °Anderlecht 25/11/1880 fabrieksarbeider, gehuwd met Bellemans Anne Catherine

Francois Derger °Brussel 07/03/1851 chauffeur gehuwd met Deraemaeker, Catherine

Marie Derger, °circa 1830, ongehuwde dienster, verblijvend te Brussel Impasse Perignon 9

Over de vondeling Francois Derger
In de Burgerlijke Stand geraken we slechts vier generaties verder. We botsen op Marie Derger die als ongehuwde vrouw op 07/03/1851 in Brussel bevalt van een zoontje François.
Ze beviel blijkbaar in één van de vele steegjes, de 'impasse Perignon' nr 9. Dat is de enige informatie die we vernemen van haar.
Dat steegje bevond zich net ten zuiden van het Astoria hotel in de huidige Voorlopig Bewindstraat 14 (toen genaamd Spellekensstraat of rue des Epingles). In de buurt van de Congreskolom dus.

Zeer toevallig botsen we op volgende vermelding. Marie Derger woonde niet in de Impasse Perignon maar kon daar bevallen ‘en discrétion désirable’. Iets doet ons vermoeden dat ze heel jong kan geweest zijn.

Dans *l'Indépendance* du 3 juin 1850, nous trouvons cette petite annonce : « Madame Raymond, accoucheuse, Impasse Pérignon, 9, près de la rue Royale Neuve. Jolie maison avec jardin. Les pensionnaires y trouvent tous les soins et la discrétion désirables ».

Marie ziet het niet zitten om haar kindje op te voeden. De dag na de geboorte gaat ze het deponeren in de schuif van het Vondelingeninstituut, samen met de geboorteakte. De politie doet een onderzoek om de mama te vinden, maar op het adres Impasse Pérignon 9 blijkt men haar niet te kennen. Het onderzoek blijft zonder resultaat. Vermoedelijk wisten de politieagenten wel wat er aan de hand was.

Etat-Civil.
N° 1021
ABD: 79 1851
VILLE DE BRUXELLES.
L'an 1851, le 7 du mois de Mars est né
François Derger, fils de Marie
Derger, servante, domiciliée et accouchée
impasse perignon S:6 N°9.

Het documentje dat bij het kindje te vondeling werd gelegd. Zo kreeg Francois tenminste een naam en kon hij later eventueel achterhalen waar zijn mama was.

Kleine François wordt op 14 maart gedoopt in het instituut. Als baby en als kind wordt hij bij verschillende gezinnen geplaatst:
08/03/1851 tot 10/03/1853 bij Jean Charles Bruyndonck, landbouwer te Keerbergen (Loysenhoek)
13/08/1853 tot 01/12/1857 bij Francois Hendrickx te Koningshooikt.
01/02/1858 tot 31/03/1858 bij Jh(?) Huysmans, landbouwer te Begijnendijk Plankenbrug.
Wellicht werd het de 7-jarige allemaal wat teveel, want na twee maand komt hij ziek terug naar het instituut. Toch wordt hij nadien weer geplaatst:
28/04/1858 bij Pierre Merck, een wever uit Haaltert (Koyenberg).

Dit is voorlopig het laatste spoor van Francois Derger als kind.

Bronnen:

- *Begraafplaats Dilbeek*
- *Verzameling doodsprentjes Familiekunde Vlaanderen regio Dilbeek vzw*
- *d'Osta Jean, 'Les rues disparus de Bruxelles*
- *Archief OCMW Brussel Hoogstraat 298a 1000 Brussel (vondelingendossier)*

Jan Erkelbout

ARCHIEVEN MILITAIR GERECHT

Verholen passies? De archieven van het militair gerecht en hun raadplegingsmodaliteiten

De archieven van het militair gerecht zijn van groot wetenschappelijk en maatschappelijk belang. De voorbije vijf jaar behandelde het Rijksarchief meer dan 1.400 aanvragen om inzage in deze dossiers. In een recent artikel voor *META. Tijdschrift voor bibliotheek & archief* besprak archivaris Johannes Van De Walle (Algemeen Rijksarchief 2 – Depot Joseph Cuvelier) de woelige geschiedenis van deze archieven en hun raadplegingsmodaliteiten.

Onder de noemer 'archieven van het militair gerecht' vallen alle archieven gevormd door de Belgische militaire rechtscolleges. In de regel zijn dergelijke buitengewone rechtbanken bevoegd voor de berechting van militairen, maar onder bepaalde omstandigheden kon hun rechtsgebied worden uitgebreid. Dit was het geval na de Tweede Wereldoorlog, toen de Belgische regering te Londen besliste om de berechting van collaborateurs aan de militaire rechtbanken toe te vertrouwen. In ijltempo werden 21 lokale krijgsauditoraten opgericht, die samen ruim 400.000 dossiers openden: in iets meer dan 57.000 gevallen werd tot vervolging overgegaan; het militair gerechtshof velde in hoger beroep 18.126 arresten.

Het Rijksarchief staat sinds 2018 in voor de bewaring van de archieven van de krijgsauditoraten, krijgsraden, het militair gerechtshof en het auditoraat-generaal. Naast omvangrijke reeksen documentatie- en inlichtingendossiers aan de hand waarvan het strafvervolgingsbeleid gereconstrueerd kan worden, gaat het om de naar schatting 500.000 rechtsplegingsdossiers die op individuele zaken betrekking hebben. Deze dossiers zijn cruciaal voor de studie naar de collaboratie en de naoorlogse repressie, niet alleen voor historici, maar ook voor de talloze burgers die op zoek zijn naar meer informatie over het oorlogsverleden van hun familie.

Wie vandaag inzage wil krijgen in een rechtsplegingsdossier van het militair gerecht, dient een gemotiveerde aanvraag in te dienen bij het College van procureurs-generaal. Het recht op inzage hangt af van de identiteit van de aanvrager: familieleden en onderzoekers verbonden aan een universiteit of erkende onderzoeksinstelling kunnen onder voorwaarden inzage krijgen.

Het volledige artikel kan u lezen via https://www.cegesoma.be/nl/verholen-passies-de-archieven-van-het-militair-gerecht-en-hun-raadplegingsmodaliteiten

Bron: Cegesoma, Nieuwsbrief nr. 81, januari 2023

FICHER JULIEN FELIX

Julien Felix Ficher (1888-1989) was een Belgisch kunstenaar, tekenaar, aquarellist, houtsnijder en pedagoog. Hij is vooral bekend omwille van zijn Dilbeekse landschappen maar schilderde ook stillevens.

Hij was de zoon van Louis Augustin Ficher, werkzaam als bediende bij een textielfabrikant en Marie Mettewie. Mettewie Marie is de zus van Louis Mettewie, burgemeester van Sint-Jans-Molenbeek *(Zie ook Nieuwsbrief jg 17, nr. 10, oktober 2022)*

Hij studeerde af als onderwijzer aan de Normaalschool Karle buls in Brussel en behaalde later ook het diploma van leraar in de lichamelijke opvoeding.
Hij volgde eveneens tekenles aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Brussel en aan de School voor decoratieve Kunsten in Sint-Jans-Molenbeek.

In 1912 kwam de net gehuwde Ficher in contact met George Rouma[1] die gedurende drie jaar als pedagoog gewerkt had in de Boliviaanse hoofdstad Sucre en die vrijzinnige medewerkers zocht voor zijn project. Rouma wist Ficher te overtuigen en in februari 1914 vertrok hij met zijn echtgenote, Bertha Marie Placide Dossogne, naar Sucre[2]. Hun twee dochters werden er allebei geboren.. Gedurende ruim vijf jaar gaf hij les in tekenen en lichamelijke opvoeding aan toekomstige leraren. In 1919 vertrok Ficher naar de Cubaanse hoofdstad Havana waar hij meehielp aan de uitbouw van een nationaal instituut voor lichamelijke opvoeding. Zowel in Sucre als in Havana publiceerde hij pedagogische gidsen.

Ficher keerde met zijn gezin in 1920 terug naar België en vestigde zich in Dilbeek. Hij hing aan de slag als leraar plastische opvoeding aan de Provinciale Normaalschool Tienen en aan de Normaalschool Karel Buls.
Hij begon opnieuw met schilderen en tekenen en was zeer actief in het Brusselse kunstenaarsmilieu. Hij was bevriend met Jean Brusselmans die vlakbij woonde. *(Zie ook Nieuwsbrief jg 15, nr. 7/8, juli-augustus 2020)*

In 1974 kreeg hij de Prix de l'Oeuvre Nationale des Beaux-Arts en werd ridder in de Leopoldsorde en officier in de Kroonorde.
In 1979, op ruim 90-jarige leeftijd schreef hij de bundel Ecce Homo, geïllustreerd met eigen houtsneden. Het is een selectie van gedichten en prozastukken die hij door de jaren heen verzameld had.

Als vrijzinnige was hij in 1925 medeoprichter van de Dilbeekse afdeling van de Belgische Werkliedenpartij en was van 1932 tot 1938 lokaal secretaris van de partij.
Ficher stierf in november 1989 op 101-jarige leeftijd. In het cultuurcentrum Westrand werd een maand later een overzichtstentoonstelling georganiseerd.

Vele van zijn werken bevinden zich in privé-bezit. Op openbare plaatsen bevinden zich schilderijen in het Dilbeekse gemeentehuis, het gemeentehuis van Palafrugell in Spanje waar hij zijn vakanties doorbracht, en in het Maison des Artistes te Anderlecht en in lokale musea in het Boliviaanse Sucre.

Dochter Marcelle Ficher

Marcelle Ficher, dochter van Julien Ficher, is geboren op 9 augustus 1917 in Sucre (Bolivië) en werd in 2017 gevierd voor haar honderdste verjaardag. Ze had de genen van haar vader Julien die in 1988 ook 100 werd. De viering gebeurde in de Kaudenaardestraat waar ze 85 jaar woonde.

Marcelle was een begaafde pianiste en won verschillende wedstrijden op hoog niveau. Ze studeerde kunst- en kostuumgeschiedenis. Ze groeide op in een muzikale omgeving. Samen

[1] George Rouma (Brussel, 1881 – 1976) was een Beligisch pedagoog. Hij leverde grote bijdragen aan het onderwijs in Bolivia, stichtte de eerste Normalistische School in het land in de periode van 1904 tot 1917.
[2] Sucre, gesticht op 16 april 1540, is de wettelijke hoofdstad van Bolivia en hoofdstad van het departement Chuquisaca in de provincie Oropeza. Het ligt op 2800 m boven zeeniveau en heeft een gematigd klimaat.

met een violist, haar vader aan de buffetpiano en Jean Brusselmans, die om de hoek woonde, als zware basstem musiceerde het trio dagelijks bij Marcelle thuis.
Tot aan haar pensioen werkte ze als modeliste en hoofdontwerpster in de ateliers van het modehuis Innovation.

Marcelle overleed in Dilbeek op 3 juli 2019.

Madame et Monsieur Caroline et Fabrice HENNART-MEID,
Louis et Leyla, leurs enfants,
Madame Chloé HENNART,
Madame Julie HENNART,
ses petites-filles et arrière-petits-enfants;
Madame et Monsieur Nicou et Marc VANDER RYT-NAUDTS,
Madame Marie-France BAEYENS, ses neveu et nièces;
ont la profonde tristesse de vous faire part du décès de
MADAME
Marcelle FICHER
veuve de Monsieur Jean BAEYENS
née à Sucre (Bolivie) le 9 août 1917
et décédée à Dilbeek le 3 juillet 2019.
Les funérailles ont eu lieu dans la plus stricte intimité.

Overlijdensbericht (Enmémoire)

Foto Marc Sluys ©

Bronnen:
– Wikipedia, Julien Ficher
– Editie Pajot,13 augustus 2017
– Dilbeekse Figuren 2, Frans Van Campenhout

Gilbert Buyst

KWARTIERSTAAT FICHER JULIEN FELIX

Kwartierstaat van Ficher Julien Félix

Kunstschilder, tekenaar, aquarellist, houtsnijder en pedagoog.
Vooral bekend omwille van zijn Dilbeekse landschappen maar schilderde ook stillevens.

1. **Ficher Julien Félix**,
° Brussel, 07/08/1888 *(akte 3094)*
+ Dilbeek, 02/11/1989
zoon van Louis Augustin Justin (zie 2) en Mettewie Marie (zie 3)
x Brussel, 30/03/1912 (akte 454) met
Dossogne Bertha Marie Placide
° Hyon, 29/12/1894
+ 1962
dochter van Joseph en Allard Juliette Augustine

Uit dit huwelijk:
Ficher Lea Marie Juliette, ° Sucre (Bolivia), 20/07/1915
Ficher Marcelle, ° Sucre (Bolivia), 09/08/1917 en + Dilbeek, 03/07/2019

2. **Ficher Louis Augustin Justin**,bediende, handelsreiziger
° Brussel, 22/12/1857 *(akte 5470)*
+
zoon van François Auguste (zie 4) en Lance Jeanne Catherine (zie 5)
x1 Brussel, 07/04/1880 (akte 392) met Van Der Heiden Marie Catherine (+ 30/12/1885)
x2 Brussel, 10/03/1887 (akte 323) met
3. **Mettewie Marie**, kleermaakster [3]
° Sint-Jans-Molenbeek, 15/12/1859
+
dochter van Jean François (zie 6) en Appelmans Beatrice (zie 7)

4. **Ficher Franciscus Augustus**
° Brussel, 24/07/1828 *(akte 2393)*
+ voor 1880
zoon van Louis Augustin (zie 8) en Remi Celestine Christine (zie 9)
x Brussel, 23/07/1855 (akte 761) met *
5. **Lance Joanna Catharina**
° Brussel, 11/03/1827 *(akte 844)*
+
dochter van Jacques Albert Joseph (zie 10) en Ophalvens Marie Catherine Françoise (zie 11)
** gewettigd kind Ficher Marie Françoise, ° Brussel, 02/06/1852*

6. **Mettewie Jean François**, industrieel
° Brussel, 15/01/1821 *(akte 132)*
+ Brussel, 24/08/1898 *(akte 2824)*
zoon van Guillaume (zie 12) en Meuris Marie Anne (zie 13)
x Sint-Jans-Molenbeek, 20/08/1846 *(akte 62)* met
7. **Appelmans Béatrice**
° Denderwindeke, 01/10/1818 *(akte 60)*
+ 1899
dochter van Egide (zie 14) en De Clercq Benoîte (zie 15)

8. **Ficher Ludovicus Augustinus**, bediende, koetsier
° Edingen, 02/11/1796 *(huwelijksakte)*
+ na 1871
zoon van Louis en Marqué Rosalia
x Brussel, 09/04/1828 *(akte 214)* met
9. **Remi Celestina Christina**, kleermaakster
° Brussel, 09/05/1797 (20 Floreal jaar 5) *(huwelijksakte)*
+ Brussel, 12/03/1871 *(akte 1657)*
dochter van Franciscus en Ficher Christina

10. **Lance Jacques Albert Joseph**, schilder
° Brussel, 09/03/1785 (huwelijksakte)
+ voor 1874
zoon van François en Rachart Marie Catherine Josephe
x Brussel, 17/12/1817 (akte 494) met

[3] Mettewie Marie is de zus van Mettewie Louis, burgemeester van Sint-Jans-Molenbeek. Zie ook Nieuwsbrief jg 17, nr. 10, oktober 2022.

11. **Ophalvens Marie Catherine Françoise**
° Elsene, 02/04/1786 (huwelijksakte)
+ Brussel, 25/10/1874 *(akte 4487)*
dochter van Guillaume en Van Lier Marie Albertine Josephine

12. **Mettewie Guillaume**, bakker
° Etterbeek, 15/06/1770 (huwelijksakte)
+ na 1846
zoon van Jean en Coenraedts Marie
x2 Brussel, 22/11/1820 *(akte 693)* met *
13. **Meuris Marie Anne**
° Schaarbeek, 02/10/1779 (huwelijksakte)
+ na 1846
dochter van Pierre en De Godt Anne Marie
** voor beiden een tweede huwelijk*
Guillaume was weduwnaar van Ryckaert Agnes (+ Brussel, 19/01/1819)
Marie Anne was weduwe van Meuris Pierre François (+ Brussel, 19/06/1816)

14. **Appelmans Egide**, landbouwer
° Denderwindeke, 05/10/1783 *(huwelijksakte)*
+ na 1846
zoon van Joseph en Van Snick Catharina
x Zarlardinge, 02/03/1811 *(akte 2)* met
15. **De Clercq Benoîte**, landbouwster
° Zarlardinge, 02/07/1792 *(huwelijksakte)*
+ na 1846
dochter van Benoit en Noë Joanna Catharina

Samengesteld door Gilbert Buyst

GEOPUNT – ZOEK DE HISTORISCHE KAARTEN

Geopunt nieuwe vormgeving: zoek de historische kaarten.

De website geopunt.be kreeg een nieuwe vormgeving. De eerste gebruikservaringen geven niet de indruk dat deze gebruiksvriendelijker zou zijn.
Zo hadden we heel wat moeite om de verschillenden historische kaarten terug te vinden. Hieronder de uitleg:

- Open www.geopunt.be
- Schuif en rol met de muis naar de gewenste locatie
- Klik rechtsonder op ‘lagen’
- Klik helemaal rechtsonder na het woord ‘Openstreetmap’ op het opwaarts pijltje
- Een rolmenu opent naar boven
- Klik bovenaan op het tabblad ‘Historisch’
- De historische kaarten verschijnen

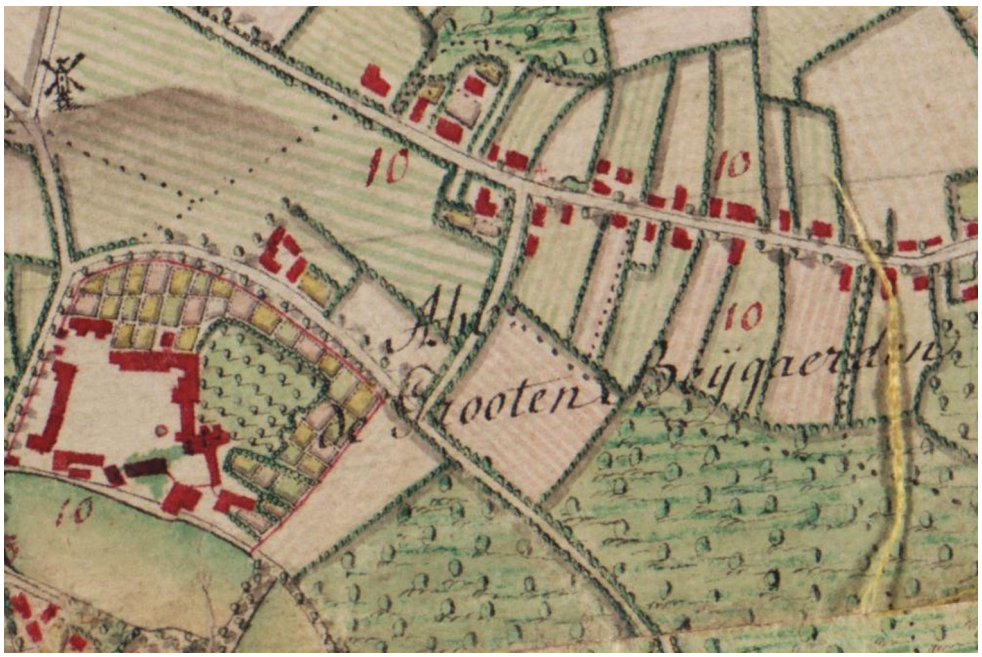

Jan Erkelbout

VLUCHTELINGENDOSSIERS ONLINE

3.000 vluchtelingendossiers online

Sinds enkele weken zijn ruim 3.000 gedigitaliseerde naoorlogse vluchtelingendossiers uit het Algemeen Rijksarchief (www.arch.be/ara) raadpleegbaar via de website van Arolsen Archives, onze partnerorganisatie in Duitsland die de digitalisering verzorgde. De dossiers handelen voornamelijk over mensen van joodse origine die na de oorlog een (meestal tijdelijk) onderkomen in ons land vonden.
👉 Eén van hen was Eva Heller. Deze jonge Hongaarse vrouw werd eind 1944 vanuit Boedapest naar het concentratiekamp van Dachau gedeporteerd. Ze overleefde de beproeving en belandde eind juni 1945 in de regio Brussel, waar ze meteen werk vond als verkoopster in een tabaksmagazijn.
De toenmalige vreemdelingenadministratie ging ervan uit dat ze op relatief korte termijn naar Hongarije zou terugkeren, maar Eva had andere plannen. Begin februari 1946 beviel ze van een dochter en in de zomer van datzelfde jaar kreeg Eva het gezelschap van haar moeder. Eind 1949 deden beiden beroep op de Belgische delegatie van de Internationale Vluchtelingenorganisatie om officieel erkend te worden als vluchteling. Eva gaf te daarbij kennen dat ze niet meer naar het communistische Hongarije terug wou. Ruim een jaar later kregen Eva en haar moeder een vluchtelingencertificaat. In de zomer van 1953 verliet het kleine gezin België om aan de overzijde van de oceaan een nieuw leven te beginnen...

➡️ Raadpleeg de 3.000 vluchtelingendossiers hier:
https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/7-7-2

➡️ Lees meer over de vreemdelingendossiers die worden bewaard in het Algemeen Rijksarchief:
https://www.arch.be/index.php?l=nl&m=nieuws...

Bron: Rijksarchief, facebook, 8 februari 2023

MERKWAARDIGE OF VERDWIJNENDE FAMILIENAMEN

Merkwaardige of verdwijnende familienamen

†

Gedenk in uw vroom gebed de ziel van zaliger

DE HEER

Arthur Josephus Cornelius van BEYGAERDEN

Echtgenoot van Mevrouw

Hélène COOLS

geboren te Antwerpen op 5 December 1882

aldaar overleden op 30 October 1954

Voorzien van de laatste H. H. Sacramenten en de Pauselijke Zegen " In Articulo Mortis „

De gedachtenis die hij ons nalaat vervult ons met eerbiedige ontroering.

Zij die hem kenden, waardeerden niet alleen zijn werk, maar erkenden hem als een rechtschapen man, die altijd bereid was zijn naaste te helpen wanneer het hem mogelijk was.

Door zijn ruime kennis, zijn rijke ervaring, gepaard aan eenvoud en edelmoedigheid, was hij voor velen een veilige toevlucht in levensmoeilijkheden.

Moge dan de Heer hem schenken de beloning voor zijn goed-gevuld leven !

Mijn lieve echtgenote, 't geluk dat wij tesamen genoten was te schoon voor deze aarde : ieder ogenblik had zijn betekenis. Ik dank u daarom, en vraag de Almogende Heer dat Hij u sterke en steune in deze beproeving.

Lieve kinderen, uw geluk was immer mijn hoogste betrachting. Ik weet dat gij mij niet zult vergeten. Laat de eerste gebeden van uw dochtertje voor Bonpapa zijn.

Familie, vrienden en gij allen die mij zo gewillig uw genegenheid schonk, gun mij een gebed !

H. Hart van Jezus, ik betrouw op U ! 300 d. afl

P. Van Hoof, Begr., Merksem - Tel. 45.92.13.

Enkele honderden jaren geleden moet een inwoner van Klein-Bijgaarden (Sint-Pieters-Leeuw) of Groot-Bijgaarden naar het Antwerpse verhuisd zijn.
Een korte Google-zoekopdracht levert verwijzingen op naar een architect, een kanunnik en een notaris.

Maar zeer veel naamdragers zullen er nooit geweest zijn. De zoekrobot 'Zoeken naar personen' levert 11 resultaten.
In www.familienaam.be vinden we nog twee naamdragers.
In onze collectie doodsprentjes is dit voorlopig het eerste en enige exemplaar.

Jan Erkelbout

SCHENKINGEN

Schenkingen zoals genealogische documenten, rouwbrieven, bidprentjes, stambomen, allerlei boeken, familieboeken, enz... blijven welkom in ons documentatiecentrum!

Bidprentjes/rouwbrieven
Geert D'Hondt (Oostende)

Boeken/documenten
Van Overstraeten Francis (Dilbeek), De Dobbeleer Frank (Dilbeek),

VRAAG EN ANTWOORD

Antwoorden en nieuwe vragen altijd sturen naar volgend mailadres:
info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be
Uw antwoord wordt dan overgemaakt aan de vraagsteller en gepubliceerd in de eerstvolgende nieuwsbrief.

Publicatie: Gilbert Buyst, Snikbergstraat 46 – 1700 Dilbeek
Redactie: gilbert.buyst@skynet.be

Volg ons op

Voorzitter: Alfons Depester
e-mail: info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be
website: https://fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be
Zetel: Kleinekapellaan, 66 te 1700 Dilbeek